

Kaivoslain uudistamisen lähtökohdat

Kaivoslain uudistamista tukevan työryhmän kokous

13.3.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hallitusohjelma

"Tavoitteenamme on luoda Suomesta sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävän kehityksen yhteiskunta vuoteen 2030 mennessä."

Hallitus on tunnistanut eräitä strategisia tavoitteita, joiden kautta sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää Suomea lähdetään rakentamaan.

Strateginen tavoite: Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi

*"Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja luonnonvarojen ylikulutus ovat ihmiskunnan vakavimpia ongelmia."
"Ihmisten huoli ympäristön tilasta vaatii meitä toimimaan nopeasti."*

Tavoite: Parannetaan kaivosten ympäristönsuojelua

Hallitusohjelma

Tavoite: Parannetaan kaivosten ympäristönsuojelua

- **Kaivoslainsäädäntö uudistetaan. Uudistuksen lähtökohtana on ympäristönsuojelun tason parantaminen, kaivosten toimintaedellytysten varmistaminen sekä paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen.**
- **Kunnille säädetään oikeus päättää kaavoituksella, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella.**
- **Parannetaan kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien asemaa ja tiedonsaantioikeutta.**
- **Otetaan merkittävässä kaivoshankkeissa nykyisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla alkuperäiskansojen oikeudet huomioon.**
- **Parannetaan kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamista.**

Hallitusohjelma

Tavoite: Parannetaan kaivosten ympäristönsuojelua

- Otetaan huomioon suunnitellun kaivoksen ympäristövaikutukset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Malmin uraanipitoisuuden huomioonottamista kaivoshankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa kehitetään.
- Kehitetään vakuussäätelyä siten, että ympäristölliset vastuut hoidetaan kaikissa tilanteissa.
- **Lainsäädännön piiriin otetaan myös merenpohjan mineraaleihin kohdistuva kaivostoiminta.**
- Selvitetään malminetsintäoikeuden lupaprosesseja, käytänteitä ja mahdollisia rajoittamistarpeita luonnonsuojelualueilla.

Valtioneuvoston lausuma 6.2.2020

- **Kaivoslain uudistamisen yhteydessä hallitus valmistelee säännösehdotuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että jatkossa lupaa haettaessa kaikki hakuhetkellä tiedossa olevat teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoiset mineraalit, kuten uraani, luvitetaan yhdellä kertaa.**

Kaivoslainsäädännön toimivuuden arviointi

- Keväällä 2019 TEM ja YM asettivat selvityshenkilön selvittämään ja arvioimaan kaivoslain toimivuutta suhteessa laissa asetettuihin tavoitteisiin sekä kaivoslain ja kaivostoimintaan kohdistuvan muun keskeisen lainsäädännön välisen suhteen toimivuutta.
- Selvityshenkilöksi nimettiin OTT Pekka Vihervuori.
- Selvitystyön keskeiset havainnot toimitettiin välipäätelmäraporttina hallitusneuvottelijoiden käyttöön ja lopullinen raportti julkaistiin kesäkuussa 2019.
- Selvityksen perusteella lainsäädännön toiminnallisuutta voidaan parantaa säännöstarkistuksin.

Kaivoslaki Nyt -kansalaisaloite

- Eduskuntaan on 8.10.2019 jätetty kaivoslain muuttamista koskeva kansalaisaloite, jossa esitetään runsaasti eri asteisia muutoksia kaivoslakiin.
- Kansalaisaloite on tällä hetkellä talousvaliokunnassa käsittelyssä.
- Talousvaliokunta antaa asiasta mietinnön, jonka jälkeen asia käsitellään täysitunnossa.
- Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa tarkasti käsittelyn etenemistä.
- Eduskunnan vastaus voi sisältää lausumia, jotka edellyttävät valtioneuvoston valmistelemaan esityksiä kaivoslain muuttamiseksi.

Työryhmän työsuunnitelma

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työryhmän 1. kokous 13.3.2020

Teema: tutkijat

- järjestäytyminen
- lainsäädäntöhankeksen lähtökohdat, tavoitteet ja työsuunnitelman hyväksyminen
- tutkijoiden kuuleminen
- hankkeen viestintäsuunnitelma
- COVID-19 -viruksen huomioiminen hankkeessa

Työryhmän 2. kokous 16.4.2020

Teema: kansalaisjärjestöt

- **tulevan hallituksen esityksen vaikutusarviointi ja toteutus**
- **CETA-sopimuksen huomioiminen**
- **kansalaisjärjestöjen kuuleminen**
- **kokouksessa käsiteltävät hallitusohjelmakirjaukset**
 - "Parannetaan kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien asemaa ja tiedonsaantioikeutta."
 - "Kunnille säädetään oikeus päättää kaavoituksella, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella."
- **Kaivoslaki Nyt -kansalaisaloitetta koskevan talousvaliokunnan mietinnön läpikäynti / eduskunnan vastauksen vaikutukset hankkeeseen**
- **valtiovarainministeriössä vireillä olevat lainsäädäntöhankkeet**

Työryhmän 3. kokous 10.6.2020

Teema: ympäristönsuojelutason parantaminen

- **asiantuntijoiden kuuleminen**
- **vakuuksia koskevan selvityksen esittely ja johtopäätökset**
- **kokouksessa käsiteltävät hallitusohjelmakirjaukset ja niihin liittyvät pykälämuutokset ja perustelut:**
 - "Parannetaan kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamista."
 - "Otetaan huomioon suunnitellun kaivoksen ympäristövaikutukset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa."
 - "Malmin uraanipitoisuuden huomioonottamista kaivoshankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa kehitetään."
 - "Kehitetään vakuussäätelyä siten, että ympäristölliset vastuut hoidetaan kaikissa tilanteissa."
- **ympäristöministeriössä vireillä olevat lainsäädäntöhankkeet**
- **yhteensovittamislain huomioiminen hankkeessa**

Työryhmän 4. kokous 21.8.2020

Teema: yleisten ja yksityisten etujen yhteensovittaminen

- **asiantuntijakuuleminen**
- **kokouksessa käsiteltävät hallitusohjelmakirjaukset:**
 - ”Otetaan merkittävässä kaivoshankkeissa nykyisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla alkuperäiskansojen oikeudet huomioon.”
 - ”Selvitetään malminetsintäoikeuden lupaprosesseja, käytänteitä ja mahdollisia rajoittamistarpeita luonnonsuojelualueilla.”
- **työ- ja elinkeinoministeriön esitys jatkovalmisteluun siirtyvistä asioista**
- **ajankohtaiset asiat ympäristöministeriön ja valtiovarainministeriön lainsäädäntöhankkeista**

Työryhmän 5. kokous 6.11.2020

- lausuntoyhteenvedon käsittely
- hankkeen tilanteen ja seuraavien vaiheiden toteaminen
- ajankohtaiset asiat ympäristöministeriön ja valtiovarainministeriön lainsäädäntöhankkeista